

22130053

DUTCH A: LITERATURE – HIGHER LEVEL – PAPER 1
NÉERLANDAIS A : LITTÉRATURE – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
NEERLANDÉS A: LITERATURA – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Wednesday 8 May 2013 (morning)
Mercredi 8 mai 2013 (matin)
Miércoles 8 de mayo de 2013 (mañana)

2 hours / 2 heures / 2 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a literary commentary on one passage only.
- The maximum mark for this examination paper is *[20 marks]*.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire littéraire sur un seul des passages.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est *[20 points]*.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario literario sobre un solo pasaje.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es *[20 puntos]*.

Schrijf een commentaar bij *één* van de volgende teksten:

1.

Open dag

We hadden gasten die, eenmaal in het hoge Noorden, nu ook wel 's – eindelijk – Roodeschool wilden zien.

“Valt erg tegen,” hield ik ze voor. De spoorrails lopen niet eens dood in het grint, maar gaan door naar de Eemshaven. En waar ooit het eindstation heeft gestaan, daar staat nu de reiziger te wachten onder het afdakje van een bushalte. De trein wordt betaald met een strippenkaart. Eenmaal per uur komt er uit de weilanden een dieseltje aanrijden en eenmaal per uur rijdt het weer terug: het kleinst mogelijke treinstel, bestaande uit twee huiskamers, zo lijkt het wel en ik zal later mijn gasten de schilderijtjes van Rein Pol laten zien van de rode Blauwe Engel. Schilderijtjes die “Avond” heten of “Zomer”. Je kunt aan dat treintje zien dat het zomer is. Poëzie is overal. Behalve in Roodeschool.

“Nee,” zei ik tegen m'n Hollandse vrienden, “als je het eind van de wereld wilt zien, laten we dan naar de Eemshaven gaan, naar Delfzijl, of – dat is een idee – naar het kerkje van Marsum.

Het regent, de wegen glimmen en de kleiruggen liggen over elkaar heen. Mijn vrienden hebben nog nooit zulke zware klei gezien. Ik ook niet. Als dit Holwierde is, zijn we te ver en we rijden over de ventweg terug. Slaan linksaf, passeren de boomgrens, richting dijk. Het kerkje heeft er zijn eigen parkeerplaats, voor twee auto's. Het staat bovenop een terp. Het gele klinkerpad roept “Laat ons opgaan tot de Heer”. Ik wist: dit kerkje is altijd open. Het staat bovendien vermeld op een bord naast de deur: OPEN! Gastvrijer kan het niet.

Wat het biedt: stilte. Schoonheid, welke is: netheid, soberheid, maar ook: leegte. Het heeft geen orgel, het is niet verwarmd. Het heeft wel een preekstoel, een klein koor en een koorhek. (Later zullen we horen dat er van tijd tot tijd een dienst plaatsvindt en dat het beheer van dit juweeltje in handen is van een oud echtpaar dat elke ochtend de deur opent en 's avonds weer sluit.)

We staan in het gras de grafstenen te lezen en zouden hier, zeggen wij, te zijner tijd wel begraven willen worden. Immers, wat een uitzicht. Klei zover het oog reikt.

Terug in de auto, achter de ruitenwissers, weet ik nog een ander kerkje. Heveskes. Of Bierum. Het is vandaag kerkendag. Mijn Amsterdamse vrienden willen zoveel mogelijk Groningse kerken zien. Maar ook hebben zij, vroeg uit de hoofdstad vertrokken, nog in het geheel niet gegeten. Dus, eerst een café opgezocht. We rijden door Garsthuizen, vragen naar een café. Door Zeerijp (kerk, open!), 't Zandt (kerk!, sleutel bij de koster!), maar nergens een café. Of: wel café, maar dicht. Er zijn meer kerken open dan cafés in Groningerland. Komt misschien omdat het zaterdag is.

Eindelijk, in Loppersum, rijden we aan op het fameuze café-restaurant Spoorzicht. De vlaggen hangen uit, weliswaar in de regen, maar toch. Binnen is het gezellig; brandende kaarsen. “Ze hebben hier heerlijke uitsmijters!”

Ik sluit de auto af. Persoonlijk zou ik wel even naar het toilet willen. Maar wat jammer, ook dit feestelijk verlichte restaurant laat ons niet binnen. Gaat pas om vijf uur open. Ja, daar is niets aan te doen, zegt de vrouw in de deur en we lopen terug naar de auto, op een holletje door de regen. Ook het café verderop is dicht. CLOSED. Wat ons doet grinniken. In Loppersum, zo blijkt, hebben de openingstijden zich ingesteld op een nachtelijk uitgaansleven. De jeugd.

We rijden naar Appingedam, dan maar. Of Ekenstein, of het Eemshotel. Iets volwassens in ieder geval. Anders gaan we meteen terug naar de Stad. De auto heeft een ziel en meldt via een fel oranje licht dat ik naar benzine uit moet kijken. Ook dat nog. Ik ben alert, heb geen zin om met
45 jerrycans langs de weg te lopen.

Aan de grijze horizon, in westelijke richting, gloort het typische koude licht van een *service station*. De kunst is er te komen. Die kunst verstaan wij. We zitten ter hoogte van Bedum. “Mooie kerk! Mooie toren!” kan ik niet nalaten te melden. Een Essostation zet ons tussen de pompen. Euro 95. De deur is gesloten. Een kartonnetje scheef achter glas: OPEN.

Gerrit Krol, uit: *Een perfecte dag en andere verhalen* (2001)

2.

21 november 1981

Je liep daar naast mij in je gouden jack.
Ik liep je nog te leren kennen,
jij moest nog aan de oorlog wennen
die ik nog niet had afgelegd.

5 Wij gingen tegendraads de mensen tegemoet
die als een kalme waterval
vanaf de hoge bruggen kwamen.
Het was de allereerste stoet
die ik ooit zag waarin de namen
10 van allen waren uitgewist
en waarin elk gezicht
toch toebehoren bleef
aan wie daar samen waren.

15 Geen leus kwam uit de vele monden,
alleen ging keer op keer de donder,
de zachte donder van de vrede door
de gelederen die niet marcheerden.

20 Wij gingen stroomopwaarts over de Rozengracht,
legden soms aan en dronken om de naam
likeuren die op andre dagen
te zoet zijn zouden voor een keel
die meer op rauw geweld
was ingesteld, maar die nu mede
te fluisteren begon, wat
25 allengs aanzwol tot de donder,
de zachte donder van de vrede.

Jij stond daar naast me in je gouden jack.
Het oproer bleef uitbundig stromen.
Ik heb mijn ransel afgenomen
30 en achteloos opzijgelegd.

Jan Eijkelboom, uit: *De gouden man* (1982)